

City Deal Kennis Maken, versie 29-11-2016

Ondergetekenden:

1. Het Netwerk Kennissteden, te dezen vertegenwoordigd door de burgemeester van Leiden;
2. PM De initiatief nemende universiteitssteden (zie onder ontwikkelopgaven)
3. De Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, ieder handelend in zijn hoedanigheid van bestuursorgaan, hierna gezamenlijk te noemen: de Rijksoverheid; PM EZ
4. De VSNU, vereniging van universiteiten, te dezen vertegenwoordigd door haar voorzitter;
5. De Vereniging Hogescholen, te dezen vertegenwoordigd door haar voorzitter;

Hierna allen tezamen genoemd Partijen;

Overwegingen

Algemene context Agenda Stad

- a. De Rijksoverheid werkt samen met steden en stedelijke netwerken aan de totstandkoming van de Agenda Stad, die middels vernieuwing en doorbraken de groei, innovatie en leefbaarheid van steden in samenhang moet versterken, met deelname van kennisinstellingen en bedrijfsleven, om daarmee het concurrentievermogen en groeipotentieel van het Nederlandse stedennetwerk te vergroten.
- b. Betrokken Partijen beogen hieraan onder andere invulling te geven door middel van het sluiten van 'City Deals'. City Deals onderscheiden zich in het feit dat ze 1) een aansprekende ambitie formuleren ten aanzien van een of meerdere grote maatschappelijke opgaven, 2) agglomeratiekracht organiseren (massa/schaalvoordeel door samenwerking tussen en/of binnen stedelijke regio's); 3) betrokkenheid kennen van uiteenlopende publieke en private partijen (waaronder het Rijk); 4) innovatief en gericht zijn op doorbraken, door bijvoorbeeld bestaande systemen anders vorm te geven, en; 5) (inter)nationaal aansprekend en uitventbaar zijn.
- c. De Agenda Stad heeft via het Pact van Amsterdam (2016) een internationale context gekregen. *The Urban Agenda for the EU will contribute to enhancing the knowledge base on urban issues and exchange of best practices and knowledge. Reliable data is important for portraying the diversity of structures and tasks of Urban Authorities, for evidence-based urban policy making, as well as for providing tailor-made solutions to major challenges.*
- d. In het position paper 'Kracht van Kennis, position paper voor Agenda Stad' heeft het Netwerk Kennissteden haar missie in het kader van Agenda Stad beschreven. Het netwerk beschrijft hoe zij een bijdrage wil leveren aan de innovatiekracht van de steden door een symbiose van stad en kennis, waarbij gezamenlijk proeftuinen, science parks en 'warm welcome' voorzieningen

worden ontwikkeld. Dit sluit aan bij het belang dat de European Urban Agenda hecht aan *evidence-based urban policy*.

Context City Deal Kennis Maken

- a. In grote steden worden oplossingen bedacht voor grote maatschappelijke opgaven zoals zorg, armoede, sociale inclusie, migratie, energietransitie, gezondheid, digitalisering of tweedeling op de arbeidsmarkt en ook voor economische opgaven zoals het creëren van een vestigingsklimaat en van werkgelegenheid. Tegelijkertijd zijn grote steden broedplaatsen voor nieuwe ideeën en concepten, nieuwe vormen van sociale, culturele en economische bedrijvigheid. Voor zowel het oplossen van maatschappelijke problemen als stimuleren van nieuwe bedrijvigheid is kenniscirculatie onontbeerlijk. De steden in het Netwerk Kennissteden (hierna te noemen: universiteitssteden) hebben een unieke uitgangspositie voor kenniscirculatie omdat zij zowel universiteiten als hogescholen en ROC's in hun stad hebben. Universiteitssteden onderscheiden zich van andere steden door een relatief jonge en hoogopgeleide bevolking. Grote aantallen studenten, docenten en onderzoekers, ook uit het buitenland, dragen bij aan de stedelijke dynamiek.
- b. Op tal van plekken zijn er triple en quadruple helix samenwerkingsverbanden¹ (aan het) ontstaan waarbij onderzoekers, docenten en studenten van universiteiten en hogescholen bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen in de grote stad. Voorbeelden zijn de Kenniswerkplaatsen in Rotterdam, de fieldlabs in Amsterdam en de Akademie van de Stad.
- c. Tegelijkertijd is het evident dat deze initiatieven slechts een relatief klein deel van de studenten, docenten en onderzoekers betreffen. Een city deal kan een duurzame relatie in de quadruple helix bewerkstelligen waardoor een beweging op gang komt waarbij veel meer studenten, docenten en onderzoekers dan nu betrokken worden bij het oplossen van grootstedelijke vraagstukken.
- d. Voor de innovatiekracht van de stad is het van belang een sterkere verbondenheid met de kennisinstellingen te hebben, en onderzoekers, docenten en studenten te betrekken bij het oplossen van maatschappelijke problemen. Niet alleen gezien vanuit het versterken van het oplossend vermogen van de stad, maar ook omdat dit bijdraagt aan het opleiden van studenten van de toekomst die daardoor beter begrip hebben van maatschappelijke thema's en mede de maatschappij vormen. Het benutten van de samenleving als rijke leeromgeving voor studenten is dan ook een van de belangrijke thema's uit de Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2025 'De waarde(n) van kennis', waarin de ambities van het ministerie van OCW voor het hoger onderwijs in Nederland zijn beschreven. Uitgangspunt is dat in die rijke leeromgeving altijd onderwijs, onderzoek en

¹ Triple helix: samenwerkingen tussen 3 partijen, te weten overheid, onderwijs en bedrijfsleven met als doel op een bepaald terrein nieuwe stappen te zetten. Quadruple helix: in de samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven wordt ook de klant, bv de burger, betrokken..

praktijk met elkaar verbonden worden. Beeld daarbij is dat studenten samen met onderzoekers en praktijk (bedrijven, overheid, maatschappelijke instellingen, burgerinitiatieven etc.) de relevante onderzoeksvragen formuleren, nader onderzoek doen naar de stedelijke problemen en onderzoeken of de veronderstelde oplossingsrichtingen werken. Dit kan in verschillende vormen zoals community service, kenniswerkplaatsen, stadlabs en dergelijke.

Komen overeen

Doel

De inzet van Partijen is om met de City Deal *Kennis Maken* een versnelling tot stand te brengen in het oplossen van maatschappelijke opgaven van steden door onderzoekers, docenten en studenten hierbij grootschalig te betrekken. Partijen beschouwen dit enerzijds als een vorm van kennisbenutting en anderzijds als het aanbieden van de stad als leeromgeving voor studenten. Talentontwikkeling en ondernemerschap én het stimuleren van maatschappelijke betrokkenheid staan daarbij voorop.

Ontwikkelopgaven 2016-2018 en inzet van Partijen

Om de beoogde versnelling tot stand te brengen, werken Partijen in het kader van deze City Deal samen op de volgende onderwerpen om de bijbehorende resultaten te behalen:

1. *Samenwerkingsverbanden tussen stadsbestuurders en bestuurders van universiteiten en hogescholen op grootstedelijke thema's*
  - De volgende universiteitssteden zullen een samenwerkingsverband tussen stadsbestuurders en bestuurders van universiteiten en hogescholen opzetten: ....(PM). Zij zullen in 2017 een (duurzaam) samenwerkingsverband opzetten en daarbij bepalen welke grootstedelijke thema's als eerste aangepakt worden. Onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen, en het voortbouwen daarop is uitgangspunt. Daarbij heeft het de voorkeur aan te sluiten bij de thema's uit het position paper van het Netwerk Kennissteden of de thema's uit de EU Urban Agenda (Pact van Amsterdam). Overlap met andere city deals wordt zoveel mogelijk vermeden.
  - Deze universiteitssteden nodigen andere steden uit hun voorbeeld te volgen. Ook zij vallen dan onder de City Deal en doen mee met de kennisdeling
  - Hoewel het samenwerkingsverband meerdere doelstellingen kan hebben, is voor deze City Deal voornamelijk de betrokkenheid van studenten, onderzoekers en docenten bij stedelijke opgaven in rijke leeromgevingen relevant. Deze City Deal gaat uitdrukkelijk niet over campusontwikkeling.
  - Het Netwerk Kennissteden zal de ambitie van samenwerkingsverbanden in bespreking brengen bij de universiteitssteden, de universiteiten resp.

hogescholen. Dit moet erin resulteren dat meer universiteitssteden zich bij deze City Deal aansluiten.

- De initiatief nemende universiteitssteden zullen in 2017
  - een strategische agenda opstellen, waarin de grootstedelijke thema's worden bepaald en uitgewerkt;
  - voor ieder thema een trekker aanwijzen;
  - een start maken met de discussie over hoe meer studenten, onderzoekers en docenten bij grootstedelijke thema's te betrekken. Daarbij zullen ze ook kijken naar de meerwaarde voor elk van de partijen: Wat levert het de stad op aan kennis en oplossingen, wat levert het de onderzoekers, docenten en studenten op in leer- en werkomgeving, studiepunten, stages en traineeplaatsen in de stad. De ambitie is om de leeromgeving zo 'rijk' mogelijk te maken. Daarbij kan gedacht worden aan samenwerken in multidisciplinaire en multilevel (meerdere onderwijssoorten, zoals mbo, hbo en wo) teams, in triple helix verband, of aan studentenhuisvesting in de leeromgeving zelf (bv studenten huisvesten tussen statushouders).
- Het meer betrekken van onderzoekers, docenten en studenten is een complexe aangelegenheid waarbij een breed draagvlak nodig is zowel binnen de stad als binnen de instellingen en dit kan bijvoorbeeld leiden tot een aanvulling van de strategische agenda met een kennisagenda en kan gevolgen hebben voor zowel het regionale onderzoeksprofiel van de instelling als voor de onderwijsprogrammering. Het is de bedoeling dit proces de benodigde tijd te gunnen. Doel is niettemin dat de samenwerkingsverbanden in 2019, uiterlijk 2020, concreet vorm hebben gekregen en functioneren. De samenleving wordt daarmee een leeromgeving voor onderzoekers, docenten en studenten.
- Zowel het stadsbestuur als de betrokken universiteiten en hogescholen stellen deskundige capaciteit beschikbaar.
- De minister van BZK fungeert als aanspreekpunt voor het betrekken van andere ministeries waar opportuun en legt waar mogelijk verbindingen met de dossiers en overleggen bij de EU Urban Agenda. De minister van BZK spant zich in met Partijen een Agenda Stadtafel te organiseren over deze City Deal.
- De minister van OCW fungeert als aanspreekpunt voor het meedenken over hoe om te gaan met belemmeringen en kansen bij het creëren van een rijke leeromgeving waarbij meer studenten, onderzoekers en docenten zijn betrokken. De minister van OCW zal de dit ondersteunen door onderzoek. Daarbij is te denken aan onderzoek naar het effect op de inrichting van het onderwijs (bijvoorbeeld: gaat het om een fundamenteel ander curriculum onderwijsbreed, of meer beperkt om een specifiek onderwijsconcept of meer om een omgeving voor een reeds bestaand curriculum?) en onderzoek naar koersbepalende elementen voor het slagen van (stedelijke) rijke leeromgevingen (waar moet aandacht aan worden besteed bij visievorming

en creëren van een rijke leeromgeving waarbij veel meer studenten, onderzoekers en docenten dan nu zijn betrokken dan nu).

- De minister van EZ fungeert als aanspreekpunt voor het meedenken over hoe ondernemerschap te betrekken in het samenwerkingsverband. **Tekst wordt nog aangepast**
- De VSNU en de Vereniging Hogescholen zullen de ambitie van het betrekken van meer studenten, onderzoekers en docenten bij het oplossen van grootstedelijke vraagstukken en het daarbij creëren van een rijke leeromgeving in bespreking brengen bij de universiteiten resp. hogescholen.

2. Verankering succesformules, uitwisseling en monitoring voortgang.

- Partijen streven er naar zoveel mogelijk voort te bouwen op succesvolle praktijken bij samenwerkingspartners. Ervaringen moeten uitgewisseld worden en de voortgang van de City Deal moet bewaakt worden. De minister van BZK zal over de resultaten van de City Deal communiceren via de kanalen van Agenda Stad (website, social media etc.).
- Via deze City Deal zullen daarom de succesformules van de rijke leeromgevingen zichtbaar gemaakt. De minister van OCW zal dit ondersteunen met onderzoek. Te denken is aan een inventarisatie van initiatieven waarbij gewerkt wordt met 'de samenleving als leeromgeving' en de opbrengsten van het werken met zo'n leeromgeving.
- De City Deal moet uitgroeien van een ambitiedocument naar een bewezen en zichtbaar succesvolle werkwijze. Partijen verbinden zich aan de doelstellingen in dit document en zullen de realisatie ervan gezamenlijk organiseren. Binnen 6 maanden na ondertekening van de City Deal zullen zij daar invulling aan geven.

Slotbepalingen

- Inwerkingtreding en looptijd. Deze City Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening en eindigt op 31 december 2021.
- Toetreding. Een stad, bestaande uit stadsbestuur en bestuurders van een of meerdere universiteiten en/of hogescholen, kan aanhaken door een schriftelijk verzoek bij het Netwerk Kennisstedes. Zodra de Partijen schriftelijk hebben ingestemd, ontvangt de toetredende partij de status van partij van de City Deal, gelden de afspraken voor de City Deal en neemt de stad het op zich een samenwerkingsverband tussen stadsbestuur en een of meerdere bestuurders van universiteiten en/of hogescholen op te zetten zoals beschreven in deze City Deal. Het verzoek tot toetreding en de verklaring van instemming worden als bijlage aan de City Deal gehecht en maken er integraal onderdeel van uit.
- Evaluatie en terugtreding. Partijen zullen in 2018 de voortgang van de City Deal evalueren. De vaststelling van de evaluatie is tevens het moment waarop partijen kunnen terugtreden.

- Partijen komen overeen dat de City Deal afspraken niet in rechte afdwingbaar zijn.

Aldus overeengekomen en ondertekend te ..., ...2017

CONCEPT